

TARTALOM. Belföld: A honfiakhoz. — Inquisitio vagy is magyar Torquemada. — Hont megye haladása. — Pesti Hirlap szerkesztőségének czáfolatul. — Ór. Figyelmeztetés a marha száj- és lábfajásra. Bonus interdum dormiat Homerus. Nyit level a Tageblatt-hoz. Felszólítás levelezőinkhez. Ausztria. — Külföld. Északamerika. Nagybritanniai: Ranmer nyilatkozása a gabnatorvénnyül. Franciaország: Adóügy Humann financiai rendszabályai előadása.

Belföld.

A két főváros népessége keresztényi buzgalommal, és nemzeti szent érzelmekkel ünnepelte szent István napját. Kópácsy József Országunk Herczeg Primása személyesen vezette az ünnepélyes menetet. A nap tiszta derűje tért engelvén e század tiszteletű szer-tartásoknak, Pest népességének nagy része jelen lenni szerencés lehetett.

Honfitársaim! Önökre és rám fontos időszak ez. Fontos önökre, mert folyton elapok hasábjában, de más helyen is meg lesznek támadva némely szentségeik, miket huzamos időig ott viselének, hol legszentebb érzésük honosul: — szíveikben. Fontos rám, mert én is ott vagyok a megtámadók sorában. — Valjon lesz-e kebleikben elég erő, s nyugalom felfogni a haza szent érdekét minden előítélet daczára: valjon lesz-e kebleikben erő és nyugalom áldozatul hozni lemondásukat, ha ezt a közügy kívánandja!

Földi legszebb áldás a béke. Mi szük körön teng ez most a föld fölületén, ám tekintsenek szét. Harczban a nagy China; kive-ri őt Anglia, falai közül, hogy mérge számára — ó emberiség! — jelenben vásárpiacot hódítson áldás lepte partokon, de jövőben saját romlására száz millió polgárított szorgalmas nemzedéket neveljen. — Keletindianában egyik nemzedék a másik után kezdi vissza ohajtani és követelni nemzeti jogait, és egyiket a másik után sujja porba e hatalmas emberbarát! hogy minnyáját kikincsezhesse saját éhes művesei javára. — A rica kebelét folyton dúlja és őríti egy irtóztató pénzkeresés mód s épen az, melly a szabad amerikai statusok gyarmatait rabszolgákkal — ó szép szavak! — gazdagítja. — Abd-El-Kader a puszták arszalánya a szabadság és nemzeti jogok apostolai ellen hős nemzedékével csak kelet rajban lelhető lelkesüléssel védi a földet, mellyben ősei nyugosznak, és melly keleti rajnak mindig olly drága, mint nekünk a miénk. — Algier vérevel írja e drága tanítást, melly óriási betűkkel írva a lengyel nemzet sirkövében, hogy az emberiség és nemzeti jogok hirdetése Franciaország és talán más nép ajkán is mindig csak üres hang vala. Mehemed Ali egyet sohajt e tanításhoz és dús hazája romjairól nézi a jövődőt, melly elnyelésre tárja a nemzet nagy sirját. — A Duna legalsóbb partjai lázadásban. Gallia szinte kész lerázni Páris igáját; kebelében szép milliók sora aggódva nyögi azon tanok arát, miknek eredményét ma sem látja; nyögi, millióidokra halmosult status adósságban; aggódva nyögi a fegyveres béke áldozatait, mikből sem haszon, sem remény, sem menekvésre kilátás. — Felhosszom-e Spanyolhont, melly elverte törvényes és szerződött kormányzónéját, hogy székébe harczéhes zsarnokot ültessen? — Közepén illy állapotnak édes hazánk van áldva századokig nélkülözött békével: és itthon — néhány vágyató a nemzet szeméit ama drága csillámokkal elfoglalja; szívét — ama drága álkinesek után sovárogtatja: és nem hagyja ünnepelnünk a kort, mellyben hazánk haladására kormány és nemzet kezet fogtak. — Hanem nekünk, kik szépen tisztulunk harczos századok pusztulás nyomaibul; népességben, föld értékben, értelmességben, nemzetisedésben, művészetben, becsületben, közre fordított gondolkozásban, törvények javításában, példátlan előlépéssel haladunk; és kik illy eredmények öntudatában, és a fejlődő nemzedék dús sarjából szépen ígérkező reményben fáradozásaink között örömmel és vigasztalásnak élvezhetnők érzelméit: nekünk, illyeneknek, a szemete tolják örökké szeméinkbe; és néhány a nagy városok förtelmeiben elveszett kóborok halálán gyászba vonják a nemzetbéke sátorát. — Mondják meg honosim: nincs-e méltó okunk megtámadni őket?

És önök közt, hányan vannak, kik hő-dülve szaladnak a koci után, mellyről azt sem tudják, hova szándékozik. Nyis-sák meg szeméiket átaljában, és szíveiket az igazság elfogadására. Hazánkban vannak megyék, hol jelenleg 10 — 20 talán 200 aristo-crata — nemesség — képviseli és tartja fen a magyarságot, és mi hisszük, hogy józan összehatás és békés türelem mellett e néhány magyar lesz a kovász, melly az egész tekenő lisztet kovásszá neveli. És önök mit művelnek? Önök gyorsan kezelik az ást, mellyt oktalan vagy fondor kéz nyujta kezeikbe; és segítik elzavarni a békét, melly a kelés és átalakulás feltétele. — Hallották őket, kik

szabad földet akarnak adni a jobbágnak kényszerített drága meg-váltásért: és az urbért el akarják törteni? — Ó! e szó szabad! átrezgett önök épvérü mellein, és az áldozatra készek nemes szíve-ik. Miért nem is fogunk mi e szent ezétra önökkel kezét, ó mi tes-pedők! sohajt emberséges kebleik. Adjanak nekünk időt honosim a nehéz megfontolásra, mert mi megfontolás emberei vagyunk. Tudni akarjuk mi azt is, mi rejlik a jövődő fatyolában olly mélyen elbur-kolva, s tapogatunk inkább, sem hogy az orra végén már kékséget látó mi pssal azt valljuk: itt az ég, csak bele kell lépni; s mikép ő tovább lépve árokba bukik mi is bukunk vele. — Mi akarjuk tudni, valjon az urbér-terheivel együtt akarják-e önök az urbér hasznos korlátjait leverni. Akarjuk tudni, szabad lesz-e szabad földet szaba-don vásárolni p. o. dynastának saját jobbágyi telkeit, kereskedőnek minden egy faluban eladható telket: s illy szabadság által nem fogják-e önök még a megváltás sulyát érező, és szüktermés által meglepett népnek földjeit egyes szerencés kupeczek kezeibe ját-szani, hogy azután, ő, a megváltott pór, kétharmadát kösse árendá-ul még robot napok mellett is — mikre szerződni fog, csak élhes-sen — az új birtokosnak, zon saját földjétől, mellyet drágán meg-váltott, mellyen önök most boldogságduló átok gyanánt tekintik a kilenczedet. — Mi akarjuk előbb tudni és megfontolni, valjon nem olly intézetre akarják-e önök a szegény jobbágyot kecségető név alatt csábitani, melly Irlandban elve s alapja a jól ismert árenda nyo-mornak, melly mellett a földura széleskedik, a föld haszonbérelőjé-nek gyermeke pedig herva forszát rág gőzölgő szemeten. — Igy és illyen és hasonló szempontokból akarunk mi megfontolni minden elvet: és midőn nézeteink szerint valamelyikben a haza boldogu-lásának zálogát találtuk: akkor önök után és velők fogunk lépni a czélfelé, akarásukat akarásunkkal gyarapítandjuk mindig és minde-nütt a törvény és becsület szent nevében: sőt elő fogunk lépni saját indítványainkkal is, ha azokat mi terjeszthetjük elő valamely, éber figyelmeket elkerülő, állapotban. — Én már látom, hogy önök közt sokan, kikben az önhűtség még nincs petrificálva, kezdik emel-ni kezeiket, mondván: én gondolkozni akarok, és ezental megvizsgá-lom az a r a n y érjelét (probe) mielőtt higgyek a sárga fénynek, mi külsején csilámlik. — Csak előre nemes kebel! jó földbe esett a mag, gyümölesöt fog teremni: és a gyümöles nem kábító maszlag lesz; hanem érett tápláló áldozat a haza szent oltárára. — Az üres nyugalom ideje lefolyott; nem leendhet ezental csak nyu-galmasan mondani „haladjunk:” és ez üres szóért tüstént marokkal zsebelni a dicsőség néma zsákjait. A haza lép önök elébe, és ő kérdezi „hova?” És mi is talán sokan lépendünk vezéreik elébe kérdezni: „hova?” kérdezni a megtámadás élénk szózatával. — És önök mit cselekesznek honosim? — Három mód van számukra: vagy leülnek a nehéz megfontolás asztalához; — vagy meghunyászkodnak az intelligentia előtt; — vagy folytatva tanulatlan hadarásznak az ér-telmeseik utjában. — Önöké a választás: az én megtámadásom sulya önök közül ama hadarászokat illetendi, kiknek addig is béke s honvéri szeretet. — Ti pedig a megfontolás nehéz asztalá-nál soha ne feledjétek: hogy a haza szerelét, nem örjön-gő lázas indulat; hanem egy erőteljes szelid, édes érzemény. — Ime honosim e néhány eszmét áldozatul hozom önök-nek ez ünnepélyes találkozás reggelén; áldozatul, mert könyvet fö-löttök könnyen irhaték, és vehetém a százakat belőle talán méltóbb joggal mint vette a bogár. — Most tehát egy kissé dologhoz. Isten önökkel!

☉ Pest augustus 21kén. **Inquisitio.** — Azt gondolva, kedves olvasó, hogy itt e szörnyűséges cím alatt a spanyolországban máglyák szívűjtő lélekzató történetét adandjuk; valóban csaló-dól; nekünk van mivel bajlódunk min hazánk jelenével: hagyjuk a múltakat, kivált a spanyol inquisitiot nyugodni: „die Klage, sie vecket die Todten nicht auf” mond a költő: s nekünk az élőkkel legyen dolgnunk. Ha széttékintesz e hazában, mondsza, nem látsz-e ná-lunk is némi inquisitio forma dolgot? Nézz Pestre, ott ma széke a magyar publico-political inquisitionnak! ott ül a m a g y a r t o r q u e -m a d a, onnan jönnek vallató s kárhoztató, „auto-da-fé”i!... Szomoru, szívűfájlaló dolog, ha az ember meggondolja a világ forgását! de épen nem csodálatos, ha meggondoljuk az emberi természetet. Van nekünk magyaroknak egy igen helyes példabeszédünk, melly e szóval végződik: „esip” de mi az egésztest nem akarjuk de ir-

ni, mert nem a legaestheticaibb kifejezés; ezen példabeszéd — véleményünk szerint — igen jól illik a mi körülményeinkre. Hatalmasan csipked bennünket, s különösen megyehatóságainkat Torquemadánk, kit épen azon hatóságok egykori túlbuzgó hazafisága emeltki semmiből a közvélemény fénykoszorús polczára, azon szerkr, hol az most a u t o - d a f é i t küldözi egykori felmagasztalóinak. Mi nem akarunk gyanúsítani, mi tényeket érdeklünk, melyek a Pesti Hirlap ekkorig megjelent több számaiban „Szerk.” aláírással mindenki által szemmel láthatók. Olvassuk ott a „kisebbségi nyaralások” a t i derekasan megróva, több megyéket „magok igazolására” a hirlapi inquisitio előtt felszólítva: sok derék hazafit, torquemadai büszkeséggel, megesepegetve s pelengérré állítva, mind ezt, mint tényt hozzuk fel, s ki szavainknak nem hi-z, nézze át a Pesti Hirlap — kivált első félévi — számaikat, s aztán mondja, hogy nem szólunk igazat!

Nyilvánosság? Igen hazafiak! nyilvánosság: ez s csak ez gyógyítja meg bajainkat; mert ha tudjuk: hol és minő a baj? tudandjuk vagy megtanulandjuk csak hamar: minő ír, minő gyógyszer fog rá illeni, hatni legsikeresebben; de nyilvánossággal is élni kell tudni: mert a halogbetegnek, ha szemei szerencsésen kigyógyítottak, nem tanácsos, sőt veszedelmes rögtön a déli napfényre lépni nyitott szemekkel! A nyilvánossággal is, mint minden szenttel vissza lehet élni: azért jöjön a bajok fölfedezése — kivált ha helybeliek, s az ország közérdekére semmi vagy csekély befolyással vannak csak — kello úton, és azoktól, kiket közvetlenül illetnek, kiket legközelebről érdekelnek: de nem amolyan torquemadai hangon, mint azt például a P. H. 50dik számában ns. Hontmegyére vonatkozólag látjuk. Egy megyét hí fel itt a „Szerk.” adjon számot egy szinleges hajdújáról, ki állítólag a várnagynál sz kácskodott? S valjon, ki teszi ezen vakmerő felhívást? a Pesti Hirlap szerkesztője? S valjon ki hatalmazott fel valaha egy hirlapszerkesztőt arra, hogy akár egyes családok akár egyes megyék — kivált régi és már meg is orvosolt — házi ügyeibe, bajaiba bele szóljon? Mi is szeretjük s gyakorolndjuk is a nyilvánosságot, de a mennyire azt illőnek, jelen helyzetünkben célirányosnak találndjuk s bár kezünk, homlokunk, lelünk, szívünk és szándokunk tiszta, mindig kellő szerénységgel, nem feledve soha, mivel tartozunk egyesek s hatóságok házi csöndének, tekintélyének. Tudjuk mi jól, hogy az illyeket nyilvánosság örve, a haza közboldogsága, a szegény adozónép iránti szánakozás ürügye alatt hozhatni fel: tudjuk, hogy vannak — s fájdalom hogy vannak! — kik az illy a u t o - d a f é - k e k örvendenek; s az inquisitiot hatalmasan megtapsolják és zajosan éljeneztetik, nem is gondolva arra, nem is törődve azzal: mit s mennyit ártnak, kivált tudatlanabbak előtt a jó ügynek azon tisztelet s kegyeletök csökkentésével, mikkel közhatóságoknak minden polgár tartozik? És hátha aztán valakinek — például nekünk — szinte eszünkbe jutnának némi dolgoeskák, melylyeket évek fátyola takargat, s mi szinte vallató kérdéseket intéz-nénk bizonyos nagy szemöldü hirlapszerkesztő urhoz s kérdéseinktől az annyira nyelven hordott hazafiai hőérzelmek kényesője is valamicskével alább szállana! — De mi ezt nem tesszük, s pedig nem azért, nehogy azon bizonyos urnak martyr koszorúja fény sugarait még inkább neveljük, ki hogy hazafiai kinjai hatalmát nagyítsa, a hirlapszerkesztői kinokat s gyötrelmeket is olly szánalomgerjesztőleg tudta már eddig is felhorlani közönsége előtt! Mert valóban igenigen furesán vagyunk mi a mi szeretett „liberal” s polgártársainkkal: nincs alacsony-ság, nincs gyávaság, melly ha a liberalismus sugármázos öltönyével bétakartatik, annak némi túlvilági fényt nem kölcsönözne, nincs bármilyen csekély fáradság, melly magának ha liberalis urtól jó, a hon boldogsága oszlopát fentartó herculesi erőkedést nem tulajdonitana! Egy liberalisnak szabad nálunk orzani, szabad nemesi kezeivel irtalom nélkül ütlegelni, csalni egyest mint közönséget, szabad zsarnokoskodni stb: s ezt nem csak nyugottan nézi az ugy nevezett „liberalis csoport”, sőt ráborítja érthetetlen liberalismusa köpenyét, mellyet h ö k e b l ü h a z a f i s á g n a k ’ nevez, s ez, mellynek amolyan választóvizereje van, kimossa-habár csak szemfényvesztőileg a szennyet fejéreg, — s azon kívül még fényt is kölcsönöz az érintett erényekre!... Mi azonban a hiú szavakatokat valódi hazafiságnak sohasem tartván, sobasem tarthatván, nem irigyeljük azoknak a népszerűség dicsőségét, kik, ha „polgári” kebleikbe szállanak, találnak ott, mi felköltse az emberben azon irtalmatlan vádakat, mellyek a legkínzóbb a u t o - d a f é - k e k k e l is fölérnek; ha pedig annyira jutottak, hogy nem képesek magokba szállani, vagy magokba szállva, vád nem kel lelkeikben, akkor elhisszük, könnyű magas szemöldökkel tekinteni be mások sötét barlangjába — bagolyként, melly szinte éjjel lát legerősebben, s azért egykor a bölcsesség madarának hirdettetett: — de mind a mellett is csak halálmadárnak hiszi azt a mai VII. ÁG. *)

Hont aug. 1sőjén. — Mennyire haladott Hont megye egy-néhány évek alatt, eléggé láthatja mindenki, ki tudja political állását,

*) Az illy czikkek beírása, s egy hiszem egyszerűbb olvasása is a szerkesztői kinok közé tartozik. Fájlalva teljesítem azt, a mi e kettőből engem illet. De ki kell hallgatnunk az intelligencia nyilatkozását, midőn mások önmagunk, elveink, sőt ügyünk fölött is írástet elfogadjunk. Egy szózat ez is a P. H. modoráról, melly szózatot én a f i

isméri közgyűlései menetét és szellemét és a kinek tudománya van szellemivelésre jórendelt casinojáról, a számos s igen nevezetes könyvekkel ellátott olvasó társaságáról, tovább a máris elég hatást mutató s dicső czélú gazdasági egyesületéről, régiség gyűjteményéről, stb. haladás, ez, igen haladás, pedig mint szellemi - anyagi tekintetben: s mind ez csak egynehány termékeny év gyümölcse, de bár csak előbb indult volna e pályán Hont megye s most bizonyosan már nem lenne tény, melly igazságért vagy visszaélés eltörlesztéseért esengne, mert vannak ám még uraim itt is esetek, mellyek ugyan csekélyebbek. *)

Hontnak nevezetesebben kissebbednek adóbeli hátramaradásai egynehány évek óta, utjai igen javulnak, jelesen ez évben annyi jó ut készítettett s olly pontossággal mennyi rég nem, hidjai mind a legjobb karba hoztvák, kivén még a munka alatt levőket: — nem de egyenlőn megelégedve halad a jouton a szegény paraszt az urral együtt, áldva Hont czélszerű intézkedéseit, kivált midőn tudja, hogy a jó elrendezés által milly csekély áldozatjába került az adózónak a számos helyrehozott jó ut. A fenyítő rendszer körül szinte tétetnek javítások, nevezetesen az eddigi s nemis börtönhöz hasonlító egypár lyuk helyébe új czélszerű börtönök építéséhez tétetnek előkészületek, reményljük a foglyok napi foglalatosságok irántis tétetik majd valami czélszerű intézvény s nem fognak azok függni egészen a várnagytól. **)

⊖ A Pesti Hirlap tisztelt szerkesztőségének. C z á f o l a t u l ***)

A Pesti Hirlap 60dik számában, annak székes-fehérvári M. R. levelezője tudósításából következetlenség járul réám, mintha a f. évi. martiusi közgyűlésben tett, s a RR-től el is fogadott indítványom nem volna össze-egyeztethető a jul usi közgyűlésben M — sz. L. ur elleni nyilatkozatommal? Mit akkor szoltam és javasoltam: t. i. szükségtelen, hogy a megye alispánja, mikor gyűlést hirdet, magát mint kamarás írja alá; mert nem a kamarás, hanem alispán szokta hazánkban a gyűléseket hirdetni: — tovább: hogy a választmányi tagok megnevezése betűsor szerint az okból történjék, mert a jegyzőnek bajos tudni, ki öregebb táblabíró, ki tanácsos, vagy kamarás; és szerencsétlen hazánkban még a rang érdeke elég arra, hogy egy megyei tag, ki maga elébe egy alábbi czímfokozatot, vagy ifjabb tisztviselőt a választmányi lajstromon írva látott, a választmány munkálódásából kimaradjon, s ez által csak a közügy szenvedne: ezt s ezeket így éreztem én a juliusi gyűlésben is, s így — érzem és vallom azt maiglan is. M. L. ur elleni nyilatkozatom pedig nem volt semmi összefüggésben martiusi indítványommal: ebben t. i. elvet fejeztem ki, egy közhatalóság nevében akarván, az olly kicsinyes haszontalan, gyakran boldogtalan következményű czímzéseket megszüntetni: amabban pedig nyilvános sértegető személyeskedést akartam illő korlátok — a socialis visz nyos jogok és követelések korlátai közé — szoríttatni, szemére lobbantv n M — sz. L. urnak azt, hogy ő mind a mellett, hogy öcsémtől a kamarás sőt grófi czímet megtagadja, mégis valahányszor beszédében M — y L. neve előfordul e jámbor urnak kamarás czímzetét egész kebl ben égő buzgalommal és lelkesedéssel hangoztatja! — Egyébiránt a Pesti Hirlap illető levelezőjével polemiaba ereszkedni azon okból sem fogok, mert a becsületről nekem gyöngéd fogalmaim vannak, ő pedig ezen gyöngéd fogalmakat ugyanazon gyűlésben, mellyről tudósítást tett, roszt gyomorhoz hasonlítá, melly semmi „v a s t a g é t e l t ” meg nem bír; — és én nekem kedvező eszmém vannak a magyarhoz — véleményem szerint — annyira illő lovagszellemről, mellyet ő ugyanazon alkalommal bizonyos országgyűlési hősöcskéek szája után négylábu gyilkos szellemnek nevezte. — Pesten augustus 10dikén 1841. Gróf Zichy Ödön.

Ör.

Figyelmeztetés. Hazánk sok vidékeiről folyvást tudósítatunk, hogy a marha száj és lábájában döglök, nem csak orvosi jeles forrásaink, hanem saját tapasztalásaim is tanúsítják, hogy a Helleborus Albus e betegséget meggyógyítja. A Helleborus Albust, melly sokszor talán a szegény elvesző marha lábainál terem, pálinkában áztatni, s ezen pálinkából fél pohár tiszta vizre tiz cseppet éhgyomor a a marha szájába tölteni: számos barmot megtart a status gazdaságnak. A ki Pestet közel éri a nagy kristóf gyógyszer-tárában készen kapja ez orvosságot. Egy huszas ára tinctura fortis Helleb. alb egy meszely pálinkára töltve s jól felrázva, a meg-irt mód mellett egész helység marháját megorvosolhatja. Szerk.

tyolt kettőzetem inkább, sem hogy azt róla levonjam; de olvasván nem titkolhatom, azt éreztem, hogy bizonyos önhüség számára a farsang elmúlt, és ime jön a kor maga s hivatalan hozza hánvát mondván: memento homo quia pulvis es. Szerk.

*) Honban szilárd a tisztviselőit becsület. — Ez minden csekélyeségeket megorvosol. Szerk.

**) Olly megyében, mellynek RR-től ennyi szepet lehet felhozni, egy magahelyen tett újmutatás a leghasznosb és legczélszerűbb gyógyszer. A nyilvánosság egy hatalmas drasticum, melly ha idején kívül alkalmaztatik, gyógyít ugyan, de más szükségtelen fogaatot is hoz el. Szerk.

***) E czikk hozzáuk a közlés kívánása mellett azon megjegyzéssel küldetett, hogy ugyan ez a P. H.-hoz aug. 16án beküldve volt. Szerk.

△ Bonus
rosz néven
ondatait. m
hető legjobb
dapesti napl
lik-e a „Hir
szerre, ha h
tetik el, hog
az értekező
lefordítás n
ezt ugy érti
körülmények
erőszakos le
igazsága va
tennünk, mer
erőszakú inté
ha volna a s
engedni vag
nyét gróf S
színről irt ró
sától egy aja
na fel a ford
várja, minth
akárki is kén
kettőt mutat
desre nézve
ben a nemes
delmet, mika
dig szivesen
korán sines
gróf Széchen
vetkezőkön
nyek az irói
szönettel ve
De nem is s
alább sohase
Faust-nak a
Walter Scot
pának csak
tünk, hogy I
fordítá, erre
tek a fordítá
joga lett vol
vény némasi
korlat nem p
az írora néz
közönségre
gényedve el
eszközökké
vább mint ez
az eszmék é
lő tekintetét.
hol az általa
o. Bertuch k
a nyelvneve
ron túl jogai
vényhozás a
lág méltán k
badon jutha
munkájára n
nagyobb has
sem lehetővé
ra van írva,
közönséghez
készített né
közönséget
ven tudomán
mivel az ere
velmet se
is, ha hogy
a „napló” a
eltöltésben,
részére kite
dítását nem
ládi ügynek
só szempon
hasznos né
tások, melly
lemmel: a j
fevételekbü
rülne írnia,
lefordítását
gadná, s a

△ Bonus interdum dormitat Homerus. Annál kevésbé veszi talán rossz néven Jelenkor bajtársunk, ha reá alkalmazzuk Horácus régi mondatát, mivel a mint mindjárt látni fogjuk, most az egyszer a lehető legjobb társaságban szundikál. Szólunk 65dik számának a „Budapesti napló”-ban foglalt egy állításáról. Az vitattatik ott, hogy illeik-e a „Hírlap”-nak védiratát magyar és német nyelvenadni ki egyszerre, ha hogy a „keletnépe” nem fordítatnék németre, és úgy döntetik el, hogy nem. Ehhez nekünk semmi szavunk, de tovább megy az értekező s erős meggyőződésének mondja, hogy „az erőszakos lefordítás nem igen kisebb vétség az anonymitásnál.” Ha az író ezt úgy érti, hogy az anonymitás csak igen ritkán, s csak bizonyos körülmények között vétség, különben pedig teljességgel nem az, az erőszakos lefordítás pedig még ennél is kisebb bűn, ugy tökéletes igazsága van. De itt az erőszakos lefordítás kitétel ellen kell óvást tennünk, mert „erőszak” csak ott van, hol „jog” létezik, melly ellen az erőszak intézve; „erőszakos lefordítás” tehát csak úgy létezhetne, ha volna a szerzőnek joguk munkáik más nyelvre fordítását megengedni vagy eltiltani. Erre a „napló”-ig en-nel felel, s véleményét gróf Széchenyi István szavaival igazolja, ki „magyarjátékszínről” irt röpiratában elmondja miként munkájának németre fordításátul egy ajálkozót eltiltott s egyszersemint int minden mást, hagy-na fel a fordítással, s e kívánságának teljesítését annál biztosabban várja, minthogy nem reményli, hogy ebbéli sajátjához kötött igazát akárki is kérdésbe vehetné vagy venni akarná. A felidézett hely kettőt mutat, első azt, hogy gróf Széchenyi a „napló”-írójával a kérdésre nézve egyetért: egyszersemint tanúsága a tiszteletnek, mellyben a nemes gróf honfiai előtt áll, kik tőle olyakra is kérnek engedelmet, miket a gróf meg nem tagadhat, kijelentett kívánságira pedig szívesen hajlanak. Maga a kérdés azonban ezek által eldöntve korán sincs s mi egész alázattal ugy vélekedünk, hogy ez esetben gróf Széchenyi és a „napló”-egyránt tévutakon járnak. Nézetünk következőkön alapszik. Európának több országaiban léteznek törvények az írói sajátjóról; a fordításokra kiterjesztve az sehol sincs. Köszönettel veendjük, ha a „napló” az ellenkezőre példát tud felhozni. De nem is szokás írók közt a fordításra engedelmet kérni, mi legalább sohasem hallottak, hogy p. o. Göthe engedelmet adott volna Faust-nak angolra történt többrendbeli fordítására, vagy hogy Sir Walter Scott regényeit az ő engedelmével fordították volna Európának csak nem minden nyelveire. Sőt még az sem igen híhető előtünk, hogy Bulwer és Scribe, kiknek színműveit N. I. ur magyarra fordítá, erre előlegesen engedelmet adtak légyen, mi nélkül pedig vétek a fordítás, mihelyt áll az, hogy a szerzőnek a fordítást eltiltani joga lett volna. Koránt sincs azonban nyomos okok nélkül, sem a törvény némasága e pont felett, sem az, hogy a törvény hiányát a gyakorlat nem pótolja. Az írói sajátjog megállapításánál t. i. közvetlen az íróra nézve a „ratio legis” az író anyagi hasznán sarkallik; a közönségre nézve közvetve ama tekinteten, nehogy az írók elszegényedve elaljasodjanak, s meggyőződésük sáfárjaiból kibérrelhető eszközökké váljanak. Ezen saját-jog tehát nem terjesztethetik tovább mint ezt a kimondott nézetek szoroson megkívánják; azontul az eszmék és ismeretek olcsó és széles terjesztése nyeri vissza kellő tekintetét. Ebből következik hogy az írói sajátjog határa ott van, hol az általa használt eszköznek, t. i. a nyelvnek, vagy ha (mint p. o. Bertuch képes könyve): több nyelven adta ki egyszerre munkáját a nyelveknek, mellyeken irt, határai állanak. Ezen szellemi láthatáron túl jogai megszűnnek; megvan felelve mind annak mivel a törvényhozás az írónak tartozott s kezdődik az, mit a közönség és a világ méltán követelhet: a közrebocsátott eszmék és ismeretekhez szabadon juthatás; valami „eminens dominium”-ról, melly az írónak, munkájára nézve, annak a maga által választott határok közötti legnagyobb használatán kívül még más valami jogot adnak, szó ugy sem lehetvén. Magyar nyelven irt könyv a magyar közönség számára van írva, a német fordítás egészen más t. i. a németül olvasók közönséghez szól és így ha csak a szerző maga nem készit, vagy készített német fordítást, legkisebb joga sincs akadályozni a német közönséget attúl, hogy magának a magyar könyv felül német nyelven tudományt szerezzon. — Hogy ez így van, onnan is világos, mivel az eredeti munkák szerzői a más által kiadott fordításból jövedelmet sehohsem követelnek, s nem is követelhetnek; holott még is, ha hogy azon értelemben vétethetnék az írói saját jog mint azt a „napló” akarja, ugy az nem állhatna csupán az engedésben vagy eltiltásban, s szükségkép a fordítási jövedelem legalább valamely részére kiterjedne. Meglehet, hogy a szerzők némelly munkáik fordítását nem szívesen látják, vagy hogy némelly kérdéseket családi ügynek szeretnek nézni; de mellözve azt, hogy még ezen utolsó szempontból is kevés jó magyar munka van, mellyet nem volna hasznos németre fordítani, az illyenek mindenesetre csak jámbor óhajítások, mellyekre a fordítani akaró egyedek lehetnek is nem is figyelemmel: a jog kérdésével semmi közük. — Már csak ezen kevés észfevételekből is láthatja a „napló”-írója, hogy „ha olly munkát sikerülne írnia, melly a fordításra méltónak tartatnék” s azután ő annak lefordítását (azon együgyütől, ki arra engedelmet kérne) megtagadná, s a munka még is lefordítatnék, nem csupán „jó jogát a tör-

vények útján kiküzdenie nem sikerülne” sem Magyarországon, hol az írói sajátjog törvény ótalma alatt még nem áll, sem bár miféle es-kütszék előtt a világon de még „a sajtó útján közretekendő, komoly ellenmondó óvással” sem fogna nagy erköl si hatást tenni ama nagy közönségre, melly tanúja volt miként Sir Walter Scott, és Lord Byron, Chateaubriand és Madame Stael, Schiller és Göthe r mek műveiket engedelem kérés és adás nélkül még életükben idegen nyelvekre leforditva látták, s azon sem felnem háborodtak, sem „komoly ellenmondást” nyilvánítani szükségesnek nem tartottak. X.Y.Z.

Nyílt levél a Tageblatt-hoz. Tisztes Veterán Collegám! Köszönöm önnek, hogy szerkesztőim nevét annyi kimélettel illetni méltóztatik sze te híres hasábjában. Ön azt hiszi a pozsonyi levelek írója az én ujoncz szerkesztőim: — csalatkozik. Én tudom ki írta a levelet, de önnek nem mondom meg, mert ön kibeszélős természetű. Szerkesztőim munkája czímét elnem tagadja, mert homlokra lesz neve: de kéri önt, hogy könyvezimének fordítását a szerint javítsa, hogy a cikkek nem közlegénynek cikkei, hanem magok közlegények. Még egy hibás véleménye is van önnek, azt hiszi ön, hogy az én szerkesztőim ön oroszlanýát megrontani kívánja. — Képtelenség volna illy iszonyú merény! nem kedves veterán collegám, arra az én szerkesztőim nem akar törekedni, csak azt akarja eszközölni, hogy a haza használja fel czéljaira ön oroszlanýa erejét; ne pedig ön oroszlanýa használja fel saját czéljaira a haza erejét: mert ugy látszik ösztönt érezünk! a 49 számában. — Isten áldja meg önt, tisztelje sógorát nevémmel, a ki vagyok szíves collegája Világ s. k.

Felszólítás levelezőinkhez. T. cz. levelezőinket illő tisztelettel felszólítjuk, és kérjük mindazokat, kik dolgozataik s híradásaik közlése végett lapjainkat keresni szíveskednek: hogy a cnyire saját véleményük lenne általunk közlendő, azt lapunk szelleméhez alkalmazva fogalmazzak. Mert lapunk nem csatatér, hanem egy önálló véleménynek orgánja; melly vélemény szinte a nemzeti lobogót viseli: de fehér csikján béke, törvény és megfontolt haladás vannak írva. — Jelenleg kötelességnek érezzük ugyan még az előbbi szel-lemben érkező levelek tartalmát közleni: azonban észrevételeink már is önszínűek. — A nyilvánosságot illetőleg egész saját cikket fogunk adni később ha körünk tágul: addig is megjegyezzük, hogy valamint a közre nézve káros szokásokat megrostálni; az elnyomott igazságot támogatni, káros előitéleteket irtani lapunk segéd eszkö-zül készen áll: — ugy ovakodni fogunk minden érzelő jajveszék-lésektől: s az örök gyalázás és korholás té ét ugy tekintjük, mint vásár szélén vagy búcsú menetén földre terített köldusok fekélyes tagjainak szívbántó fítogtattását. Annak pedig, ki minden csekély é-g-gel s nb. mások csekélysegeivel tüstént hírlaphoz szalad, s a hírlapnak is, melly rajta mohón kap ollyan halát szavazunk: minüt érde-mel egy pletyka hordó, ki a békes szomszédok nyugalman örökké nyálaskodik: s kitől, nincs faluban, nincs házakban béke bárha er-kölesí javításnak forrásából induljon is hivatlan cselekvése. Igye-kezni fogunk mihelyt lehet lapjaink térét nagyobbítani. Adná az ég, hogy ez évben bevégezhetnők a megkezdett invectivákat. Ezeket kivéve: jelszavunk mindig és mindenhol béke: mert béke egyedül boldogulásunk feltétele. Szerk.

Ausztria. Ó fűségök a király és királyné folyó hó 17én a schön-bruni es. kir palotát elhagyván, Gráczba utaztak.

Külföld.

Északamerikai egyesült státusok. A mult julius 19kén terjedő new-yorki tudósítások szerint, M'Leod perében az előbbi bírói eljárásan kívül mi sem történt; az utolsó bírói határozat pedig — mellyhez képest az utikai legfelsőbb törvényszék M'Leodnak szabadon bocsátását megtagadta — a hírlapokban több részről helytelennek állítatott. Így többek közt a new-yorki „Commerce” kimondja, miképen az említett határozatot a közvélemény nem gyámolítja, mert az egyenesen ellenkezik az alkotmány azon cikkelyével, melly a külországi viszonyokat, és mindazt, mi azokba vágná a fő- vagy középponti kormányra bizza. Ha az utikai főtörvényszék határozata által felállított tan érvényes volna, akkor a nemzet saját sorsa felett többé nem ellenörkődhetnék, hanem a 26. frigyeseült státusok mind egyike által háboruba keveredhetnék.

Spanyolország — A hamburgi Correspondent szerint új congressus van szóban, melly jövő szeptemberben Berlinben volna tartandó; tárgyai: a spanyol ügyek elrendezése és Izabella királynénak Don Carlos legöregebb fiávali házassága. — Az orosz czár ezen időtájban szinte Berlinben fogna lenni. (?) — Mi alig hisz-szük, hogy e hír megvalósulna, bár mint óhajtanók is, hogy Spanyolország hosszú nyomorából kigyógyitassék. De ha congressus tartatnék is ügyében, kékedünk valjon a jegyzőkönyvi tollvonások ké-pesek leendnek-e ugy megnyugtani az andalusiai forró vért, a castiliai büszkeséget, a baskok nyakasságát, hogy a esend, a béke tökéletesen helyre álljon? A spanyolok, tudjuk, irtóznak minden külső befolyástól; azon kívül, emlékeznek még az europai hatalmak arra is, mi csekély sű-kere lett a veronai congressusnak!

Nagybritannia. Raumer Fridrich legközelebb megjelent munkájában az angol gabnatörvényről ezeket mondja: „A mértékletes és állandó adó számtalan okoknál fogva a változékony vámrendszernél becsesebb. Lehetővé teszi a beszállítást, a csalfa árszökötést pedig szükség-telenné, csökkenti az árt, a gabnakereskedést szilárd állású kereskedők

kezeikbe rakja, a kivétel tilalomtól aggodalmat megsemmíti, a pénzvásárt semmiképp nem akadályozza, és a szüktermés legrendkívülbb esetében a böles törvényhozóknak könnyű orvoslásmódot nyújt; azt tevéen meg hozzá: „az egyes óvó szövegek dacára mégis folyvást a különbféle pártfelekezetek igen is sokat reménynek és igen is tulzók félelmükben; mert az angol gabnatörvény változása sem tetemesen nem ócsitandja meg a kenyert, sem a földmivest meg nem rontja, sem a szárazföldnek temetelen hasznát nem hozand, sem az angol műkészítményü kelmék kivételét, vagy a status pénztár bevételeit rendkívül nem emelendi, sem a nap-számber tetemes esőkkénését, vagy emelkedését nem eszközöndi.“ Egy-szersmind minden lépésnek nagyobb és távolibb következményeire is újjal mutat, mely „a szabadkereskedés céljához közelebb vezet, mely a kereskedést a mesterséges gyámnokság kuszált szövevényeiből kivezeti és a dolgokat természetes folyásába visszahelyezi, a midőn majd mind azon panasz és ellenkezés megszűnendnek, mellyek angliát mesterkelt állásánál fogva rendítik.“ — Egy cheltenhami hirlap oda nyilatkozik, hogy feladata a conservatív kormánynak, Irlandot, melly legyőzve, de soha meghódítva nem volt, saját üdvösségeért a protestantismus „szelid igája“ alá hozni. A recipe ez: küldessék egy nagy sereg oda, hogy minden bekében lenni kénye'entessék. Azután minden pap fogassék össze és valamennyi deportáltatván, halálbüntetés a fejökre, ha többé ott magokat mutatni mernek. Mindenki pedig, ki egy papnak szállást ad, vagy lap-pangatja, hasonlókép száműzessék. A száműzötteknek azonban egy tá-voli gyarmatban földek adassanak, jó őrszem alatt tartatván. Ezt nevezik Irland vérélnküll meghódításának, mellyel a torykormány-férfjainak épen olly kevés dolguk van, mint Russell l. lordnak. Cheltenhamban azonban igen sok aggszűz lakik, kik lelkiüdvösségökre nem tudnak jobbat tenni, mint a katolikusokat gyűlölni és ezekért valamint saját épületes-ségükért is lön ezen esztelenség írva és nyomatva.

A buza-aratás miatti aggodalom az egész országban napról napra növekszik. A londoni nyereszkesdők (Speculanten) a gabnat mindenféle összevásárolni törekednek. (Hamb. Corresp.)

Franciaország. Augustus 4kén a városi börszén délutáni 3 óra tájban a hír terjedt el, hogy Toulouseban új zavargások ütöttek ki, és hogy a város ostromállapotba tétetett. (Hamb. Corresp.)

A „Commercé“ hatalmas lezékét tart a „Journal des Debats“nak azon cikkeért, mellyben a francia- angol szövetség ügyében újra kezdett apostolkodni; többek közt így szól: „a Journal des Debats ismét Anglia barátja lön; Palmerston fenyegetését tökéletesen kigyógyíták ama ke-vélségből, mellyet a londoni kötés átelleniben egy pillanatig szünetelt. Guizot ur, kellő megaláztatás után, az europai tanácsba ismét fölvetetett, és Anglia kegyeskedett nekünk megbocsátni azt, hogy bennünket meg-bántott, és hogy Egiptus és Syriában befolyásunk helyébe a magáét állí-ta. A Journal des Debats hazafiságának illy sok jótetemény felett ér-zékenyek kelle lennie; sietett adóját leróni, s a legdicsebb, legpompásabb panegyricussal tisztel meg agg-Angliát.“

Adóügy. Miután Guizot az 1840iki júliusi négyesszövetséghez járulván, a keleti kérdést érdeklő jegyzőkönyvet 1841. július 13kán a francia kormány részéről a tudva levő záradékokkal elfogadta, Europa békéje minden további bomlás ellen biztosítva lön; és Franciaország ez által visszalépe az europai hatalmak beküti rendszerére, külföldre nézve szinte nyugalmat várhatott. Azonban míg Guizot kívülről a béke fen-tartására törekedett, Humann ur financiai (ez uttal egyedül fiscusi) magokban fölötte igazságos és jótékony, de a formákra nézve hibás rendszabályai által a tartományok nagy részét forrongásba hozta. Az 1838diki július 14diki törvény II. cikk általános összeírást parancsola, melly a kamara által minden tízedik évben teljesítendő köz-adó felosztásának alapjául szolgáljon. Több évek óta hallatszottak panaszok az adónak aránytalan felosztása miatt, és épen tavál — előbb sem mint Humann ur a finanzia-niszteri tárczát átvevé — huszonkét tartományi (departement) tanács tett óvást az iránt, adónak arányosabb, és annál fogva igazságosabb felosztását sürgetve. Humann ur, hogy a bajon segítsen, új nép- és vagyon-összeírást rendelt, és a királyi paráncs a tartományi tanácsokhoz szét-küldetett. E kir. parancs többek közt így hangzik: „elkerülhetlenül szük-séges olly szabályokhoz nyulni, mellyek a fiskus jövedelmét annyira szaporítják, a mennyire annak szüksége, s mennyit kívánia joga van.“ Minden további bonczolgatás nélkül kiténik e szavakból, hogy Humann ur nem jól fejezte ki magát; mert a fiscus „ordonance“ által, nem kívánhat annyit, a mennyire szüksége van; mert ha ez állna, akkor a Charta 15. s 40. §§sai illy „ordonance“ által paralyálhatának; és nem volna szükség arra, hogy azt a kamarák évenként újra szavazzák; hanem — mint mon-dám — Humann ur hibás kifejezéssel élt, és a helyett, hogy kimondotta volna a rendelet szükségét, törvényességét és emberiségi szellemét, csak a fiscus hasznát tünteté ki, és így e forma által zavarokra adott okot, mellyek napról napra növekednek, és távol atól, hogy a kedélyeknek jelen ingerültségében, mellyet viszonos szemrehányások, óvások és zendülési vádak ma már magas fokra emeltek, egy hamar a csendesség helyreállíthatnak, attól lehet tartani, hogy ezen a tartományokban eddig nem tapasztalt ellenszegülés a középponti hatalom ellenében a legszomorúbb következményeket huzandja maga után. A toulousi eseményeket már ismerik olvasóink, és azóta mondhatjuk, hogy Toulousenak ellenzési példáját követék: Tours, Aix, Moissae, Scurre, Dijon, Caën, Nevers és

Livourne; és jelesen Toursban és Neversben annyira mentek a lakosok, hogy a fiscus tiszteinek megtöltak a házaikba lépest; Livourneban pedig a maire, David, megvonta a humani rendszabály végrehajtásátul tiszti segélyét. Majdnem megfoghatatlan, honan jöhet ezen ellenszegülés, olly rendszabály ellen, mellyet — mint látuk — a törvény parancsol, és mellyet 1840ben huszonkét tartomány sürgetett? ha nem tudnók, mennyit tesznek alkotmányos országokban a formák elleni hibák a felsőbb hatalom részéről! E hiba eszközlé t. i. hogy a nép, melly az adó igazsá-gosb kivételésének kulcsát ohajtá és vára, azon ismét hibás hiedelemre jutott, mintha ezen személy- és vagyon-összeírás azért történnék, hogy az egyes polgárok a szerint adóztassanak meg; midőn ezélja csak az volt, hogy a lehető legarányosabb adókövetés kulcsa a különböző tartomá-nyokra nézve, kéznél legyen!

Azokban, hogy lássuk, mennyire alaptalan az egyes helyhatóságok e tekintetbeni ellenszegülése a középponti hatalomnak, vessünk csak egy futó pillanatot az adónak Franciaországban kezelésére. — E kezelés magában igen egyszerű: a) a kamarák meghatározzák évenként a telek-adót (l'impôt foncier), és felosztják azt a különböző tartományok között; b) a tartománytanácsok felosztják az egész tartományokra eső öszletet az egyes kerületek (arrondissement) között; c) a kerületi tanácsok ismét az egész kerületet illető adómennyiséget az egyes helységek között; d) a helyhatóságok végre a rájuk szabott öszletet az egyes polgárookra. Ez utolsó esetben az 1832diki aprilis 21diki törvény 17. és 27. cikkei a — királyi adó tiszteknak szenvedőleges részvétel engedve — teljes hatalom-mali eljárást tulajdonítanak a helyhatóságoknak; midőn a három első eset-beni munkálatokhoz az 1838iki július 14diki t. II. cz. a királyi adószedő-tisztek hozzájárulását szükseggé teszi; úgy, hogy a kormánynak mi gondjának sem kellene lenni arra, mennyire terhelhetik az egyes polgár, mások könnyítésével; mert a kir. kincstár a helységre kivetett adót minden-esetre megkapja, és mert a helyhatóság könnyíthet ugyan egyses-ken, de a kivetett öszletet tartozik megadni, s így az egész helység adó-jából egy sous-t sem huzhat le. — Miután tehát a telekadó, az 1830diki Charta 41 §sa szerint évről évre ajánlatik, önkint következik, hogy évenként e kéttős munkálatnak kell megtörténni; 1) az adó felosztásnak, hogy a minden egyesre eső mennyiség meghatározassék; és 2) a szem-ély- és vagyon-összeírásnak (census), melly az összes adókövetésnél alapul szolgáljon; amazt a helyhatóságok teljesítik, emezt a kir. adóisz-tek végezik. Miután azonban a kir. adószedők és ellenőrök a helyhatósá-gi felosztókat munkálatukban kísérbeik, és a főadókönyv szerkesztésben közösen működhetnek; a helyhatósági adófelosztóknak a kir. tisztekre bízott összeírásba elegyedniök nem szabad; világos, hogy a törvényben hézag van, mert mindenképen ezélrányosabb volna, hogy a helyhatósági kiküldöttek vegyenek tetteges részt az összeírásban, kik a hely- és lako-sok vagyon-állapotját jobban ismerik; minthogy a kir. adószedők kísérjék a helyhatósági adófelosztókat, kik bar miként járjanak is el ebbeli tisz-tökben, munkájok a kir. kincstár jövedelmére nézve káros befolyással nem lehet. A törvény ezen hiányos rendelet nek következménye lön, hogy a tartományokban adóisztek a középponti hivatalok örködhetésé-től messze esvén, majd fölötte szigorún, majd ismét egész kényelemmel jártak el összeírói tisztekn; és sok helyütt, munkakiméletből, a hely-hatósági adófelosztás anyakönyveit vevék összeírások alapjául, mellyek azonban az önzés és századában annak atkos bélyegét viselik: a helyható-sági adófelosztók t. i. közönségesen a vagyonosb polgárok közül választatnak, és hogy ezek atyjokfiat, isn erőiket, komáikat a lehetőségig ki-mélik, az egészen természetes; melly gonosz kimelésből aztán ismét ter-mészetesen az következik, hogy a vagyonosabbokról levont teher, a szegényebbeket nyomja, kiknek birtoka minden levonás nélkül jegyeztetik be a főadókönyvbe. Sokan azt gondolják — mint nálunk is — hogy az által, ha a helységek, kerületek és tartomány lakosai vagyonát felében ír-ják össze, az által a kir. kincstár jövedelmét esőkentik? és nem gon-dolják meg, hogy az adóösszet országosan ajánlatván meg, a kincstár a megajánlott mennyiséget minden-esetre megkapja; s hogy ezen önzés fo-nak következménye csak a többi polgárok, és különösen azok sorsát ne-hezíti, kik vagy magok elég lelkismeretek voltak egész vagyonukat kijegyeztetni, vagy nem volt az adófelosztók közt komájok, ismerősök, kik rajtuk mások kárával segítni akartak volna. —

Ezen igazságtalan, kivált a szegényebb dolgozó osztályra nézve nyomasztó rendeltenségeken akarván Humann ur segítni, ezélja, mint mondók, az volt, hogy arányt hozand az adókövetésben, s a kényelmes kir. ellenör-kezt hivataluk pontos teljesítésére kényszerítse. Ez azonban épen a vagyono-sabbaknak, kik a helyhatósági tiszteségeknél vannak, épen nem tetszett, és ürügyül a kir. parancs hibás kifejezését véve, óvást tesznek, ellenszegülnek a középponti hatalomnak, melly — mint mondják — ezen helyhatósági mun-kálatokba is elegyedni, s így elvégre a centralisatio rendszerét olly töké-letesen bevégzendí, hogy azoknak minden életére megszűnjön.

Igy áll jelenen az adóügy Franciaországban, mellyet a középponti hirlapok, sőt csodálatunkra, még a néppártiak is — mellyek abban a nép javát, és az egyenlőség elvét láthatnak ezélül kiütetve — a kormány el-lenében ótalmukba vettek. A dolog valóban fontos, mert ezen tartományi lázongások symptomái egy új gondolkodás-módnak, melly a túlvitt köz-pontosulástól idegenkedésben nyilvánítja magát. Pest aug. 21én 1841. **§§**

Jövő octoberrel kezdődő fertályévre előfizetést nyitunk 2 frt 30 krral p. p.; kérettetnek minp azok, kik intézetünket előfizetéseikkel pártolni kegyeskednek; méltassanak rendelkezéseiket idején érté-sünkre adni, hogy mi is idején tehessük intézkedéseinket. — Juliustól kezdődött félévre első számtól még folyvást 4 frt 48 kr. díjért szolgálhatunk.

Világ politikai, tudományos, művészeti folyóirat. Ismertető: gazdasági társalpjával minden héten két két íven jelen meg. — Előfizethetni barátok piacán a Keeskeméti — most egyetemi — és aranyhímző utca 410dik számalatti sarokház 2dik emeletében, félévre 4 frt 48 kr., egy sor hirdetés 3 kr. pengő.

Tulajdonos **Borsos.** Szerkesztő **Jablanczy I.** — Nyomatja **Lauderer L.** és **Heckenast G.**